

Школска 2021/2022. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Шифра: _____

Бр.	Питања	Поени
	<p>Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–13. Реченице су ради лакшег сналажења нумерисане.</p> <p>(1) У нашој кући, откад се памти, никад нико није имао сата, нит је ко знао да по њему чита вријеме. [...]</p> <p>(2) Једне године тако, растајући се с дједом, Петрак му пружи повелик излизан џепни сат.</p> <p>– (3) Ево ти, побратиме, ово ћеш ми сачувати за догодине. (4) Зарадио сам га у добра човјека, па ми је све страшиво да га ђегод не пропијем.</p> <p>(Из приповетке Бранка Ћопића <i>Чудесна справа</i>)</p>	
	Скраћенице: КР – комуникативна реченица; ПР – предикатска реченица.	
1.	Зависна ПР <i>откад се памти</i> (из 1. КР) има следеће временско значење: _____	
2.	У зависној ПР <i>откад се памти</i> употребљена је следећа конструкција: а) безлична; б) конструкција с повратним глаголом; в) пасивна; г) обезличена. Заокружи слово испред тачног одговора.	
3.	Именица <i>сат</i> у 1. КР има следећу синтаксичку функцију: а) правог објекта; б) неправог објекта; в) допунског предикатива; г) допунског дела предиката. Заокружи слово испред тачног одговора.	
4.	Заменица <i>ко</i> у 1. КР има значење следеће заменице: а) односне; б) упитне; в) неодређене; г) одричне. Заокружи слово испред тачног одговора.	
5.	Напиши прецизно које синтаксичке јединице повезује везник <i>нит</i> у 1. КР: _____.	
6.	Везник <i>нит</i> има вредност: а) ни; б) и; в) но и; г) и не. Заокружи слово испред тачног одговора.	
7.	Генитив <i>једне године</i> (из 2. КР) има следећу конституентску вредност: а) именичку; б) придевску; в) прилошку. Заокружи слово испред тачног одговора.	
8.	Глаголска синтагма <i>растајући се с дједом</i> (из 2. КР) има следеће прилошко значење: _____.	
9.	Футур први у 3. КР има следеће значење: а) апсолутно; б) релативно; в) модално. Заокружи слово испред тачног одговора.	

Бр.	Питања	Поени
10.	Заменица <u>ја</u> у 4. КР, која се у тој реченици јавља у облику <u>ми</u> , има следећу синтаксичку функцију: _____.	
11.	Придев <i>добар</i> из 4. КР стоји у следећем облику: а) падеж: _____; б) вид: _____.	
12.	Реч <i>ћегод</i> из 4. КР у књижевном језику ијекавског изговора гласи _____.	
13.	Подвуци у тексту специјалну независну реченицу.	
14.	Напиши од колико се независних предикатских реченица састоји ова комуникативна реченица: И осталима у кући увраћао је понеко, а чак сам и ја имао своје рођене госте, који, истина, обично нису ни смјели да завире у кућу, него су ме звиждукањем и разним знацима зивкали да дођем вирећи иза плота, свињца или неког другог скровитог мјеста. _____	
15.	Негација у реченици <i>Није падала киша, него снег</i> назива се _____.	
16.	Група генетски сродних језика назива се _____. Генетска сродност језика утврђује се по речима које имају исти _____.	
17.	Упиши запете тамо где је то неопходно: Осим што ствара озонске рупе толико јаким експлозијама да њихова енергија може да се мери са ударима овећих астероида хомо сапијенс који се сматра интелигентним бићем крчи шуме и пушта у природу отровне материје чиме масовно убија живи свет.	
18.	Напиши како се зове истакнути израз у следећој реченици: Без обзира на то што су сви говорили супротно, Марко је остао при свом мишљењу. _____	
19.	Напиши како конгруирају истакнуте речи са субјектом <i>телад</i> : Телад су утерана у шталу. су: _____; утерана: _____.	
20.	Подвуци супротни везник који може изразити допусни однос: него, али, већ, а.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2021/2022. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

4. разред

Решења

1. (значење) мере времена
2. г)
3. а)
4. в)
5. независне предикатске реченице / независне ПР
6. г)
7. в)
8. временско
9. в)
10. логички (семантички) субјекат
11. а) генитив, б) неодређени
12. *гдјегод*
13. *Ево ти(, побратиме)*
14. (од) две / 2
15. посебна
16. језичка породица (породица језика), корен (*Тим редом!*)
17. Осим што ствара озонске рупе толико јаким експлозијама да њихова енергија може да се мери са ударима овећих астероида₂, хомо сапијенс₂ који се сматра интелигентним бићем₂ крчи шуме и пушта у природу отровне материје₂ чиме масовно убија живи свет.
18. везнички израз
19. семантички (по значењу), граматички (по облику) (*Тим редом!*)
20. *али*